

УДК 37 (092) (460)

Зайченко Н. І.

д. пед. н., доцент, доцент кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

**ЗГАДКИ ЛОРЕНСО ЛУЗУРІАГІ ПРО
ЛЕКЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ ХОСЕ ОРТЕГІ-І-ГАССЕТА**

Іспанському педагогові Лоренсо Лузуріази (Lorenzo Luzuriaga Medina) (1889–1959) пощастило навчатися у славетного мислителя Хосе Ортеги-і-Гассета (Jose Ortega y Gasset) (1883–1955). Молодий Лоренсо Лузуріага не бачив іншої долі, як стати педагогом.

1909 року він вступив до Мадридської Вищої педагогічної школи, у якій готували вчителів нормальних шкіл та інспекторів початкового навчання. Упродовж трьох років навчання Лоренсо Лузуріага проштудював усі твори педагогів-класиків, що зберігалися в Мадридському Національному педагогічному музеї [1, с. 2].

У Вищій педагогічній школі викладав Хосе Ортега-і-Гассет. Через багато років у далекій Аргентині з великою теплотою згадував Лоренсо Лузуріага свого учителя. Раніше, в інтерв'ю у березні 1928 року він називав Хосе Ортегу-і-Гассета "безсумнівно найкращим іспанським педагогом" [2, с. 3].

На погляд Лоренсо Лузуріаги, основні освітні зміни в Іспанському Королівстві на початку ХХ століття були ініційовані діячами Вільного Інституту просвітництва. Завдяки закордонним стажуванням викладачів і студентів, підтримуваних державною владою, вивчався історичний та сучасний досвід організації освіти в провідних країнах Європи. Хосе Ортега-і-Гассет одним із перших іспанських педагогів отримав змогу стажуватися в Німеччині. Повернувшись до Мадриду, філософ виключно в процесі лекційного викладання надихнув численну когорту студентів на інтелектуальну діяльність. Сам митець не прагнув до чогось більшого, аніж викладання.

За висловом Лоренсо Лузуріаги, він "мав честь і щастя бути одним із перших учнів Ортеги" [3, с. 168].

Лекції педагога від самої його появи у Мадридській Вищій педагогічній школі викликали жвавий інтерес у студентства та вчительства, хоча теми добиралися складні. "Ми читали й коментували класичні тексти, наприклад, "Критику чистого розуму" Канта та "Теетет" Платона. Незважаючи на складність текстів, що вивчалися, вони ставали зрозумілими для нас завдяки ясності тлумачення Ортеги", – згадував Лоренсо Лузуріага в книзі "Виховання нашого часу" (Буенос-Айрес, 1957) [3, с. 168].

Він підкреслював, що заняття Хосе Ортеги-і-Гассета були "зразком ясності та знання" [3, с. 168].

Характеризуючи постать видатного інтелектуала, Лоренсо Лузуріага відмічав його вільний і незалежний дух, його націленість на творчу справу, а не на боротьбу за місце під сонцем. З установами диктатури Прімо де Рівери Хосе Ортега-і-Гассет виступив проти свавільної політики щодо Мадридського університету й залишив кафедру [3, с. 169].

За твердженням Лоренсо Лузуріаги, Хосе Ортега-і-Гассет був не тільки вчителем його, але й “другом усього життя” [3, с. 169]. 1936 року доля розлучила їх назавжди, але, як зазначав Лоренсо Лузуріага далі, “особистість і ідеї Ортеги постійно були в мені, що, без сумніву, було з усіма, хто мав честь знати його та спілкуватися з ним” [3, с. 170].

У споминах Лоренсо Лузуріаги про Хосе Ортегу-і-Гассета відчувалася справжня щирість. Він писав без пафосу, по-інколи навіть сухо, не деталізуючи окремі моменти. На глибоке переконання Лоренсо Лузуріаги, після Франсіско Хінера де лос Ріоса в Іспанії не було діяча, рівного Хосе Ортезі-і-Гассету, у справі духовної реконструкції країни [3, с. 170].

Науковець П. Скоттон (Paolo Scotton) зауважував, що саме завдяки впливу таких визначних педагогів, як Мануель Бартоломе Коссіо, Франсіско де лос Ріос, Хосе Ортега-і-Гассет, котрі працювали в Мадридській Вищій педагогічній школі, студенти мали можливість зацікавитися проблемами освітнього реформування. У Лоренсо Лузуріаги цей інтерес переріс у справу життя, в усякому разі саме він став глашатаєм ідей “нової школи” в Іспанії. Як відомо, 1918 року на XI конгресі Іспанської соціалістичної робітничої партії педагог представляв пропозиції освітнього реформування “Основні положення програми народної освіти” [4, с. 161].

Список літератури

1. Ecos de la enseñanza. Escuela Superior del Magisterio. *La Educacion*. Madrid, 1912. № 139, 10 de febrero, año XVI. P. 1–2.
2. Gimenez Caballero E. El pedagogo Lorenzo Luzuriaga. *El Sol*. Madrid, Domingo 25 de marzo de 1928. № 3321, año XII. P. 3.
3. Luzuriaga L. El profesor Ortega y Gasset. Las fundaciones de Ortega y Gasset. *Revista de Estudios Orteguianos*. 2016. № 32, mayo. P. 167–179.
4. Scotton P. Una enseñanza paradigmatica. El magisterio de Ortega en la obra de Lorenzo Luzuriaga. *Revista de Estudios Orteguianos*. 2016. № 32, mayo. P. 159–166.

Коваль Г. Ю.

асистент кафедри іноземних мов
для природничих факультетів,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Освіта в Україні зазнала значних змін протягом останніх років. Формат навчання змінився ще за часів пандемії Covid-19, але 2022 рік докорінно змінив життя українців, коли розпочалася повномасштабна війна.

Війна в Україні стала важким випробуванням для всіх учасників освітнього процесу. Під час війни заклад освіти стає не лише місцем, яке дає змогу отримувати знання, але також надає і психологічну підтримку. Учні та студенти повинні мати можливість надалі продовжувати навчання.

Складно залучити всіх учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану до вивчення іноземної мови (відсутність технічних засобів у родинах і